

Vlaams
Parlement

vergadering **C228 – OND26**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 10 mei 2011

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de hertekening van de integratie- en inburgeringssector - 1960 (2010-2011)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten van de resonantiegroepen in verband met het dossier leerzorg - 1971 (2010-2011)	6
Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de uitbouw van expertise inzake omgaan met diversiteit - 1997 (2010-2011)	8
Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de verlenging van de CLIL-proeftuinen (Content and Language Integrated Learning) - 1977 (2010-2011)	13
Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de elektronische inschrijvingsprocedure in Brussel - 1945 (2010-2011)	17
Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de peilingtoets eindtermen Nederlands in de derde graad secundair onderwijs - 1995 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van mevrouw Goedele Vermeiren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de lees- en luistervaardigheden van laatstejaarsstudenten in het secundair onderwijs - 2004 (2010-2011)	
Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de peiling naar het Nederlands in de derde graad van het secundair onderwijs - 2011 (2010-2011)	18

■

Waarnemend voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de hertekening van de integratie- en inburgeringssector - 1960 (2010-2011)

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Voorzitter, minister, collega's, in het witboek Interne Staatshervorming van 8 april 2011 wordt ook een hertekening van de integratie- en inburgeringssector in acht decentrale vzw's vorm gegeven. Het voorstel wil de Huizen van het Nederlands integreren in deze structuur. De Huizen van het Nederlands staan in voor de neutrale dispatching van aanvragen van anderstalige volwassenen naar NT2-cursussen (Nederlands als tweede taal) van de verschillende aanbodverstrekkers. Zij doen intakes en niveaubepalingen. Deze werking is dus een pak ruimer dan enkel de aspecten integratie en inburgering. Goed om weten is dat slechts een minderheid, ongeveer een vijfde, van alle NT2-cursisten onder de categorie 'inburgeraar' ressorteert.

Op dit moment zijn de onderwijsverstrekkers naast andere partners structureel vertegenwoordigd in het bestuur van de Huizen van het Nederlands. Dit zorgt voor een draagvlak en verhoogt zowel het wederzijds vertrouwen als de onderlinge samenwerking van de Huizen van het Nederlands en hun partners bij het realiseren van hun doelen ten aanzien van anderstalige volwassenen. Dit voorstel lijkt aan te sturen op een ontkoppeling tussen oriënterende en toeleidende activiteiten voor anderstalige volwassenen enerzijds en het aanbieden van een gepast onderwijstraject anderzijds.

Dit heeft vanzelfsprekend gevolgen voor de organisatorische en de inhoudelijke afstemming. Het volwassenenonderwijs en de Huizen van het Nederlands nemen bijvoorbeeld heel wat initiatieven om de kwaliteit en de effectiviteit van de trajecten te verbeteren en om met het aanbod sneller en gepaster in te spelen op gedetecteerde behoeften en leernoden. We denken aan geïntegreerde trajecten NT2 en beroepsopleidingen, trajecten school en ouders, variatie in de intensiteit van het lesvolgen enzovoort.

Het advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) van 8 juni 2010 over de opvolging van het nieuwe afsprakenkader voor het Nederlands als tweede taal stelt onomwonden dat de evolutie naar een uitbestedingsbeleid aan private onderwijsverstrekkers van NT2-opleidingen niet wenselijk is omdat het afbreuk doet aan de jarenlange structurele samenwerking en de volgehouden inspanningen voor het NT2-onderwijs van de reguliere aanbodverstrekkers.

Het model zoals het in het witboek naar voren wordt geschoven, lijkt echter net dit als gevolg te kunnen hebben: nog minder structurele samenwerking met de reguliere onderwijsinstellingen en nog meer uitbesteding aan private onderwijsverstrekkers. Nu al besteedt de VDAB regelmatig schakelpakketten NT2 uit, maar door de regelgeving op de overheidsopdrachten is er weinig of geen ruimte om met bevoorrechte partners, zoals de reguliere onderwijsverstrekkers, samen te werken. Het volwassenenonderwijs vreest – mijns inziens terecht – dat een deel van ons Vlaams onderwijs op sluipende wijze 'vermarkt' wordt. Het NT2-onderwijs maakt immers een kwart van het volwassenenonderwijs uit.

Minister, is hierover overleg geweest met u als minister van Onderwijs en wat is uw visie? Op welke wijze zal de samenwerking tussen de onderwijsverstrekkers en de doorverwijzers worden geregeld in dit nieuwe model? Op welke wijze zult u rekening houden met het advies van de Vlor?

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Ik sluit me aan bij de bekommernissen van de heer De Meyer en vooral bij de vraag of u betrokken bent geweest en wat uw visie is, minister. Ik verwijst naar

mijn schriftelijke vraag over het hele aanbod aan NT2 voor minderjarigen en volwassenen, die waarschijnlijk reeds bij uw diensten is aangekomen.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Minister, u bent waarschijnlijk op de hoogte van heel de omvorming van de sector. Ik sluit me aan bij de bekommernissen van de heer De Meyer over het veiligstellen van de statuten van de Huizen van het Nederlands. Ik vrees dat de beoogde stroomlijning van de sector zijn doel zal voorbijschieten, voor de Huizen van het Nederlands maar ook voor tolkdiensten.

In die zin heb ik u een vraag om uitleg gesteld, minister, maar ik heb nog geen volledig duidelijk antwoord gekregen. U bent ermee bezig. Pas tegen eind dit jaar komt u met een nieuw decreet in het kader van de hervorming van de integratiesector. Het is goed om nu deze vraag te stellen. Het gevaar bestaat dat de Huizen van het Nederlands hun onafhankelijkheid zouden verliezen.

Minister, ik wil ervoor pleiten dat men de Huizen van het Nederlands uit de hervorming van de integratie haalt. Ik wil vragen om oog te hebben voor de inbedding van de Huizen van het Nederlands in het volwassenenonderwijs en om dat niet verloren te laten gaan. Ik hoop dat de huidige gediversifieerde werking van de Huizen van het Nederlands, veel ruimer dan het inburgeringstraject, niet in het gedrang komt. Hebt u daarover overlegd of plant u dat met de minister van Inburgering?

De heer Jos De Meyer: Bedankt voor uw belangrijke steun, mevrouw Pehlivan.

Mevrouw Fatma Pehlivan: U hebt mijn volledige steun.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Er komt ook belangrijke steun uit de hoofdstad, mijnheer De Meyer. Een eventuele fusie van het Huis van het Nederlands in Brussel met het Brussels Onthaalbureau bon zou helemaal geen goede zaak zijn, zeker en vast niet.

Het Huis van het Nederlands heeft meerdere doelgroepen, onder andere de inburgeraars. Maar heel veel mensen hebben niets met die groep te maken. Ik denk aan expats, Franstalige Belgen die in Ottignies zijn opgegroeid en in Brussel komen wonen, of Noord-Franse grensarbeiders. Als we gaan naar een fusie van de Huizen van het Nederlands met de onthaalbureaus zullen we die doelgroep veel moeilijker kunnen bereiken. Dat zou een jammerlijke zaak zijn. We weten allemaal dat tweetalig zijn heel belangrijk is om een job te vinden in of buiten de hoofdstad. Net die fundamentele opdracht van het Huis van het Nederlands komt in het gedrang. Dat zou geen goede oplossing zijn, noch voor de onthaalbureaus in Vlaanderen, noch voor de Huizen van het Nederlands, en zeker niet in Brussel.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Ik heb drie bedenkingen bij de vraag om uitleg van de heer De Meyer. In de tekst van de heer De Meyer staat dat maar ongeveer een vijfde van de NT2-cursisten in de categorie inburgeraar valt. Blijkbaar is dat het dubbel. Ik heb dus een vraagteken geplaatst achter dat cijfer. Is dat correct?

De opdracht van de Huizen van het Nederlands is het doorverwijzen naar het gepaste aanbod. Naast de reguliere onderwijssector, kan dat ook iets anders zijn. Het is niet in plaats van de reguliere onderwijssector, maar ernaast dat er ook mogelijkheden zijn.

In een advies van de Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken (VLABEST) lees ik dat er iets mag worden gedaan tegen de verkokering en dat er beter moet worden afgestemd. Minister van Inburgering Bourgeois heeft gezegd dat hij een nota zal maken tegen de zomer. Hoe staat het overleg daarover? Wat is er al gezegd? Wat kunnen we daarvan verwachten?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ja, het klopt dat er een oefening tot herstructurering van de inburgerings- en integratiesector is. Niemand betwist dat dit moet gebeuren, met al die vzw's. De vraag is hoever dat moet gaan en wat de rol is van de Huizen van het Nederlands.

De regering heeft niets beslist, maar heeft aan minister Bourgeois de toelating gegeven om een voorstel af te toetsen op het veld, om te horen wat de voor- en tegenargumenten zijn. Op basis van een analyse daarvan zal de regering een standpunt innemen.

De regering heeft er een eerste keer over gesproken, toen die toelating werd gegeven. Inhoudelijk is er nog niet verder over gesproken. We wachten eerst op de adviezen, van de Vlor en van anderen. De Huizen van het Nederlands hebben enkele dagen geleden een standpunt ingenomen. Anderen zullen ook een standpunt innemen. De consultatieronde moet daarna plaatsvinden. Zodra we daar een zicht op hebben, zal ik er met minister Bourgeois verder over praten, niet alleen als minister van Onderwijs maar ook van Gelijke Kansen.

U zult begrijpen dat ik niet verder wil ingaan op mijn persoonlijk standpunt, omdat we dat eerst met de regering moeten bespreken. De regering is nog niet geland met een standpunt. Ik begrijp het Vlor-standpunt. We moeten goed weten wat we doen. Het is belangrijk om bijvoorbeeld de Nederlandse ervaringen te onthouden. Er is een boek verschenen van Roos Friesland. Dat zou een pseudoniem zijn van iemand die in de Nederlandse sector heeft gewerkt, en schrijft over de effecten van de privatisering van het inburgerings- en NT2-aanbod in Nederland. Daaruit blijkt dat er veel negatieve vaststellingen waren: inadequate opleiding van docenten, het product allochtoon wordt gegund aan de hoogste bidder, diploma's worden weggegeven en er zijn nauwelijks sancties voor inburgeraars die geen zin hebben om zich in te zetten. Er zijn ook vragen over verbanden tussen het attest dat men krijgt, en het werkelijkheidsgehalte daarvan.

Dat is een Nederlandse ervaring, maar die moeten we ook onthouden voor de besprekingen ter zake. We gaan dit met de regering bespreken en uiteraard rekening houden met de adviezen van de een en de ander.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Minister, ik wil u danken voor uw antwoord, en ook de collega's die zich hebben aangesloten. Ik begrijp dat mevrouw Pehlivan dezelfde bekommernis heeft, dat de heer Delva vanuit de hoofdstad dezelfde zorg onderlijnt, en dat mevrouw Celis mijn vraag om uitleg begrijpt, met enige nuance, gezien haar loyaliteit aan haar minister die bepaalde plannen heeft geschreven. Niettemin draagt dit probleem haar belangstelling weg, ze heeft de moed om dat hier te zeggen, en dat siert haar.

Minister, voor mij is het belangrijk dat u het Vlor-standpunt begrijpt. Ik begrijp dat u vandaag niet meer kunt zeggen. U wijst anderzijds op de Nederlandse ervaring. Samen met u kijken we met belangstelling uit naar het vervolg. U hebt heel duidelijk onze bekommernis begrepen.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Ik steun de heer De Meyer vanuit de grootstad Gent. De dienstverlening voor bepaalde groepen is heel heterogeen. Nederland als gidsland kan zowel positief als negatief worden bekeken. In dit dossier kan de ervaring van Nederland met de privatisering van inburgeringstrajecten worden bekeken. Dat moet niet worden uitbesteed, dat is nog altijd de taak van de overheid. We zullen dit opvolgen, en als de nota klaar is, zullen we deze kwestie hier opnieuw bespreken.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Mevrouw Sabine Poleyn treedt als waarnemend voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de resultaten van de resonantiegroepen in verband met het dossier leezorg - 1971 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, het dossier leezorg ligt mij na aan het hart. Daarom stel ik daar regelmatig vragen over, zoals deze legislatuur al is gebeurd. Vandaag wil ik een vraag stellen over de resultaten van de resonantiegroepen.

Op 17 februari 2011 verwees u in uw antwoord op mijn vraag om uitleg over de impact van het VN-verdrag van 13 december 2006 inzake de rechten van personen met een handicap op het dossier leezorg naar de resonantiegroepen die u in het leven hebt geroepen om te kijken in welke mate er een draagvlak is voor het dossier.

Het was de bedoeling om de resonantiegroepen in januari reeds af te ronden. U hebt toen echter gesteld dat het in het belang van het dossier nodig was om wat meer tijd uit te trekken en dat de resonantiegroepen wat later zouden worden afgerond. U ging toen in op het unaniem verzoek om grondig te overleggen over het dossier en degelijk te bekijken op welke manier we verdere stappen kunnen zetten.

De resonantiegroepen zijn inmiddels afgerond en er werd een duidelijke synthese gemaakt. Ik ben dan ook zeer benieuwd op welke manier u verder aan de slag wilt met dat dossier.

Minister, welke conclusies kunnen wij nu trekken uit de werkzaamheden van de resonantiegroepen? Zij hebben een heel duidelijke synthese gemaakt, maar het is aan ons om daar de nodige conclusies uit te trekken.

Welke elementen dragen hun goedkeuring weg en voor welke elementen moet er een verder draagvlak worden gecreëerd? Als u de verschillende zaken bekijkt die uit de resonantiegroepen naar voren komen, wat betekent dit dan voor het dossier in zijn totaliteit?

U hebt er eerst voor gekozen om resonantiegroepen te installeren en aan het werk te zetten. Hoe gaat u verder te werk in dit dossier? Wat mogen wij verder van u verwachten?

– *De heer Boudewijn Bouckaert, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Het klopt dat de besprekingen in de resonantiegroepen leezorg sinds april zijn afgerond. Er zijn synthesesnota's opgemaakt met de standpunten van de koepels, het gemeenschapsonderwijs en de onderwijsvakbonden, maar ook van het Vlaams Ouderplatform. We zullen u die later ter beschikking stellen, zodat u daar inzicht in kunt krijgen.

Er zijn verschillende thema's aan bod gekomen, de belangrijkste aspecten zijn daar opnieuw besproken. Het is duidelijk dat de meningen verdeeld zijn, soms tussen organisaties onderling, over de principes of de praktische organisatie. We zijn nu, op het niveau van de regering, aan het bekijken wat de volgende stappen zijn die we kunnen zetten.

Het is niet zo evident een lijstje te maken met waarvoor er wel en waarvoor er geen draagvlak is. Vaak zijn de standpunten die er werden ingenomen genuanceerd. De regering is alle elementen aan het bekijken. Op basis daarvan zullen we opnieuw terugkoppelen. Ik verwacht in de komende weken een duidelijke beslissing van de regering over de richting die we zullen uitgaan in het dossier leezorg.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, uw antwoord is kort en geeft niet veel informatie over de manier waarop u verder met het dossier aan de slag moet en wat het inhoudelijk betekent. Wanneer zult u de teksten van de resonantiegroepen ter beschikking stellen?

Minister Pascal Smet: Op relatief korte termijn. Ik wil eerst mijn collega's in de regering de kans geven om de teksten goed te bekijken en te bespreken. Nadien zullen we ze publiek maken.

Mevrouw Kathleen Helsen: Ik herinner mij nog zeer goed wat er tot nu toe over die problematiek werd gezegd. In de vorige legislatuur en zelfs die daarvoor, lag dit thema ook op tafel. Er moet dringend een oplossing komen voor de verouderde typologie en de knelpunten die zich bijvoorbeeld stellen binnen het geïntegreerd onderwijs (GON) of de projecten van het inclusieve onderwijs (ION). Vooral de mensen van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's) ervaren wekelijks dat ze met een verouderd kader moeten werken. Ik heb vastgesteld dat de mensen uit het werkveld nog steeds heel veel vragen hebben over de voorstellen die tot op vandaag zijn gedaan en dat er nog heel wat onduidelijkheden zijn over het dossier.

Ik zou u willen vragen om hen een zeer duidelijk antwoord te geven. Dat was in de vorige legislatuur namelijk een van de elementen waarom het dossier is vastgelopen. De mensen op het terrein zijn steeds bereid om oplossingen te zoeken voor de knelpunten waarmee we worden geconfronteerd. Er moet dan echter wel een duidelijk antwoord worden gegeven op de vragen en onduidelijkheden waar zij mee zitten. Minister, ik hoop van harte dat u bereid bent om hen dat te geven.

Ik weet ook dat het advies van de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) tijdens de vorige legislatuur heel duidelijk stelde dat een leezorgdossier enkel en alleen kan worden gerealiseerd als aan een aantal voorwaarden is voldaan. Ik ben ervan overtuigd dat die situatie vandaag niet anders is. Het is heel belangrijk om ervoor te zorgen dat aan die voorwaarden voldaan is. Minister, u geeft vandaag niet weer op welke manier u verder aan de slag wilt met het dossier, maar ik ben er wel zeker van dat als de voorwaarden niet vervuld zijn, we opnieuw geen stap verder zullen kunnen zetten op het terrein.

Tijdens de vorige legislatuur had de Vlaamse Regering bijna 70 miljoen euro ter beschikking voor dit dossier. Vandaag zitten we in een totaal andere situatie. In dit dossier een stap vooruit zetten, zal echter niet gaan zonder financiële middelen. Daarin is op dit moment niet voorzien. Hoe zult u dat oplossen in deze legislatuur?

Minister Pascal Smet: De besprekingen in de schoot van de regering zullen dat uitwijzen. Zolang dat niet is beslist, mag ik als minister daar niets over zeggen.

Mevrouw Kathleen Helsen: Het is wel belangrijk om het te weten. Minister, er zijn verschillende mogelijkheden. U kunt zeggen dat we het secundair onderwijs zullen hervormen zonder bijkomende middelen. Dat hebt u altijd gesteld.

Minister Pascal Smet: Daartoe zullen we de bestaande middelen voor het secundair onderwijs verschuiven. Bijvoorbeeld door studiegebieden af te schaffen, waardoor er geld vrijkomt.

Mevrouw Kathleen Helsen: Voor het dossier leezorg zijn de berekeningen tijdens de vorige legislatuur gemaakt, ook al zijn er verschuivingen van het buitengewoon naar het gewoon onderwijs. Toen zijn zelfs een aantal elementen niet mee in rekening gebracht. Toch was het duidelijk dat het minstens 70 miljoen euro zou vergen om dat dossier verder te realiseren. U kunt daar op verschillende manieren mee omgaan. U kunt zeggen dat er extra middelen nodig zijn maar dat die er vandaag niet zijn. Maar u kunt ook zeggen dat u er als minister voor zult pleiten dat er toch middelen worden vrijgemaakt omdat u met dat dossier een stap vooruit wilt zetten, waarbij u zich realiseert dat er daartoe extra middelen nodig zullen zijn. Maar u kunt ook beperkt van start gaan en bekijken wat er kan zonder dat er bijkomende middelen nodig zijn. Uw houding daarin is voor mij onduidelijk.

Minister Pascal Smet: Ik begrijp dat, maar ik zal niet meer zeggen dan wat ik nu heb gezegd. We proberen een stap voorwaarts te zetten. Laat het me daarbij houden. We zullen de komende dagen en weken in de regering zien hoe groot die stap kan zijn.

De voorzitter: Mevrouw Helsen, u zult dus moeten afwachten. We weten nu tenminste dat we nog niets weten. Dat is al een vooruitgang.

Minister Pascal Smet: We weten wel al iets. Er zijn al rapporten.

Mevrouw Kathleen Helsen: Zelfs de minister weet het nog niet.

Minister Pascal Smet: De minister kan het wel weten maar zal het nog niet zeggen omdat het nog niet geland is.

De voorzitter: Het beleid kruipt langzaam vooruit.

Minister Pascal Smet: Langzaam maar zeker, voorzitter.

De voorzitter: Het doet deugd om dat te horen.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Kathleen Helsen tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de uitbouw van expertise inzake omgaan met diversiteit - 1997 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, in het kader van het gelijkeonderwijskansenbeleid werden ter ondersteuning van het onderwijsveld verschillende steunpunten opgericht. Met de oprichting van deze steunpunten werden onderzoek, ontwikkeling en ondersteuning onder één dak gebracht. Onderzoek werd op deze manier dichterbij de praktijk gebracht. Onderzoekers beperkten zich niet enkel tot hun enge rol van onderzoeker, maar legden contacten met de praktijk om op basis van onderzoeksresultaten de veldwerkers in hun praktijk te beïnvloeden en te begeleiden. De pedagogische begeleidingsdiensten werden betrokken in het begeleidingsproces zodat zij de vertaalslag gemakkelijker konden realiseren.

Met de besparingsoperaties werden de activiteiten van de steunpunten sterk afgebouwd. Hiermee dreigt een positieve ontwikkeling in de professionalisering van het onderwijsveld opnieuw te worden lamgelegd. Niet alleen de ondersteuning van de pedagogische begeleidingsdiensten en scholen wordt verminderd: ook de expertise die bij de steunpunten ontwikkeld is, dreigt verloren te gaan.

De steunpunten kregen nog middelen om de opgestarte werking voor het schooljaar 2009-2010 af te ronden. We zijn tevreden dat u op onze vraag bent ingegaan om daarin in de besparingsoperatie, waarin daarin aanvankelijk niet was voorzien, toch nog te voorzien.

De huidige samenleving en bijgevolg ook het onderwijs – en niet het minst de scholen in grootstedelijke contexten – worden met een toenemende en steeds complexere diversiteit geconfronteerd. Recent onderzoek heeft zelfs aangetoond dat de draagkracht van scholen meer en meer onder druk komt te staan. De Plantijn Hogeschool becijferde dat voor drie op de tien basisscholen in de provincie Antwerpen de draaglast van diversiteit is overschreden.

Het Steunpunt Diversiteit en Leren, dat hierover een schat aan relevante expertise heeft opgebouwd, deelde ook in de besparingsklappen. Minister, u gaf in uw repliek bij de begrotingsbesprekingen op 2 december 2009 aan dat het steunpunt nog beleidsondersteunend onderzoek zou blijven doen op contractbasis. Daarvoor wordt een bedrag aan facultatieve subsidies aan het Centrum voor Taalontwikkeling en aan het Centrum Diversiteit en Leren

toegekend. Een verhoging is in de toekomst niet uitgesloten, zo stelde u, indien die tenminste nodig en budgettair mogelijk is. In die repliek gaf u ook aan dat de bestaande kennis ter zake ter beschikking wordt gesteld van alle geïnteresseerde scholen, door het agentschap en wellicht ook door de vzw Steunpunt Netoverschrijdende Pedagogische Begeleidingsdiensten. De expertise gaat dus niet verloren, onderstreepte u. Het is de taak van de pedagogische begeleidingsdiensten om te ondersteunen.

Daarnaast is er materiaal beschikbaar: in bibliotheken en mediatheken, bij de provincies en in specifieke centra zoals het Onderwijscentrum Brussel. Er zijn handboeken en nascholingsinitiatieven, er is Klasse en CANON, de Cultuurcel van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. Dat zijn de mogelijkheden die u aangaf om ervoor te zorgen dat de expertise niet verloren gaat en de onderwijssector niet op zijn honger blijft.

In de praktijk is het wel zo dat het niet eenvoudig is om de aanwezige expertise zomaar naar de pedagogische begeleidingsdiensten te verschuiven, want zij hebben ook maar een beperkte omkadering waarmee ze een groot veld moeten ondersteunen. Dat is zeker in de grootsteden het geval. Afgelopen vrijdag waren wij in Gent om er over de omgang met diversiteit te praten. Daar kwam tot uiting dat de ondersteuning vanwege het Steunpunt Diversiteit en Leren erg belangrijk is. Enkele scholen hebben erg veel expertise inzake diversiteit in huis. Maar zelfs zij hebben die ondersteuning erg nodig, ondanks de inspanningen van de pedagogische begeleidingsdiensten.

De algemeen-maatschappelijke uitdagingen, ook die in het onderwijs, doen ons besluiten dat het aantal scholen dat expertise inzake de omgang met diversiteit zal moeten opbouwen, steeds zal toenemen. De noden en behoeften maken expertise broodnodig, en ik vraag me af hoe we zullen voorkomen dat wat in het verleden is opgebouwd straks verloren gaat.

Vandaar dus mijn vraag: op welke wijze wilt u garanderen dat de expertise in het onderwijs aanwezig blijft? De mogelijkheden die vandaag beschikbaar zijn, in het steunpunt, de pedagogische begeleidingsdiensten en het klein aantal scholen dat een expertise heeft opgebouwd, zullen niet volstaan.

De voorzitter: De heer Wienen heeft het woord.

De heer Wim Wienen: Vanuit politiek oogpunt is de vraag eigenaardig, want de middelen voor dat steunpunt zijn bij de vorige begrotingsopmaak en in de uiteindelijk goedgekeurde begroting verdwenen of teruggeschroefd. Als mevrouw Helsen die besparing niet opportuun acht, dan had ze dat toen al moeten zeggen. CD&V en de andere meerderheidspartijen keurden die begroting goed, dus ik veronderstel dat ze met deze besparing akkoord gingen. Blijkbaar is dat nu niet meer het geval.

Mevrouw Helsen vraagt uiteindelijk meer middelen, zodat het steunpunt zijn taak kan uitvoeren. In haar toelichting zegt ze dat het steunpunt erg belangrijk is voor het onderwijs. Zij zegt dat andere instanties die taak niet kunnen overnemen. Er moeten dus meer middelen komen. Is die vraag niet eigenaardig? Ze komt er op een ogenblik dat we met heel wat andere noden in het onderwijs worden geconfronteerd. Ik kan dit niet als een prioriteit zien, wetende dat we worden geconfronteerd met zeer grote kleuterklassen. Er moet meer personeel komen om die kleuterklassen te kunnen opsplitsen. Kleuters hebben recht op optimaal onderwijs. Is dat tijdens de vorige plenaire vergadering niet aan bod gekomen? Voorts is er het dossier van het capaciteitstekort. Misschien komt dat met het goedvinden van de voorzitter nog in een bijeenkomst van deze commissie ter sprake. Die dossiers zijn mijns inziens de prioriteit.

Ik begrijp natuurlijk wel dat deze vragen worden gesteld. De afgelopen vijftien tot twintig jaar heeft de meerderheid van dit land en van Vlaanderen er voortdurend voor gezorgd dat er een multiculturele sector is gecreëerd, zowel in het onderwijs als in de culturele sector als elders. Waar het maar mogelijk was, gebeurde dat. Er werd geld ingestoken. Zolang de Vlaamse Regering over de nodige middelen beschikte, was dat leuk. Vandaag is dat niet langer het

geval, en dan is het logisch dat de Vlaamse Regering bij prioriteit probeert om de capaciteitsuitbreiding en andere dossiers af te werken.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, minister, collega's, ik steun de vraag van mevrouw Helsen. Er is nood aan begeleiding bij de omgang met diversiteit. Ook in de kleuterklassen is dat zo, zelfs al zitten die overvol.

Die diversiteit kan dus ruimer worden bekeken. We moeten de leerkrachten en kleuterleidsters leren hoe ze daarmee moeten omgaan. Ze hebben daar begeleiding en hulp voor nodig. Dat kunnen we niet ontkennen. Minister, dat hebt u ook niet gedaan. Het klopt dat we vorig jaar een aantal beslissingen hebben genomen, maar er is ook de toekomst. Er moet worden bekeken hoe de door het steunpunt opgebouwde expertise, en het materiaal dat het heeft vervaardigd, efficiënter kan worden ingezet. Misschien moet ook de samenwerking tussen de diverse steunpunten worden bevorderd. Diversiteit is niet weg te denken uit onze samenleving. We moeten daar dus in investeren.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, geachte leden, er wordt terecht gesteld dat de scholen, zeker in een grootstedelijke context, worden geconfronteerd met een toenemende en steeds complexere diversiteit. U weet allemaal dat de samenleving ook ingewikkelder wordt.

Mevrouw Helsen, u hebt verwezen naar het vroegere Steunpunt GOK en het huidige Steunpunt Diversiteit en Leren, en naar de grootstedelijke context. Ik denk dus dat u het vooral hebt over de diversiteit qua sociaal-economische en etnische achtergrond. Het onderzoek van de Plantijn Hogeschool moet in dat licht wel enigszins anders worden bekeken. Als de onderzoekers stellen dat voor drie op de tien basisscholen in de provincie Antwerpen de draaglast van de diversiteit is overschreden, dan hebben ze het op de eerste plaats over scholen die worden geconfronteerd met leerlingen met dyslexie of ADHD, met kinderen met een handicap die toch naar het gewoon onderwijs gaan. Dat is dus niet meteen de diversiteit waarmee het Steunpunt Diversiteit en Leren bezig is. Dat is gewoon een detailopmerking. Scholen hebben inderdaad ondersteuning nodig.

Nu denk ik wel dat die expertise nog wél wordt doorgegeven. Volgens mij blijft er een misverstand bestaan. Ook na het afschaffen van het Steunpunt GOK kon het Steunpunt Diversiteit en Leren op zijn eigen terrein en vanuit de reguliere werking expertise blijven opbouwen. Het is die expertise blijven opbouwen. Zoals vroeger stelt het die expertise nog steeds ten dienste van de scholen, via nascholing die door de scholen wordt gekocht. Dat was vroeger zo, dat is nu zo en dat zal in de toekomst zo zijn. Het is niet zo dat ze dat niet meer kunnen omdat er een besparing is geweest. Neen, dat kan blijven gebeuren en dat blijft overigens gebeuren.

Ik onderstreep bovendien dat niet alleen het Steunpunt Diversiteit en Leren, maar ook het Centrum voor Taal en Onderwijs, die andere pijler van het vroegere steunpunt, ondersteuning krijgt. In 2010 kreeg het Steunpunt Diversiteit en Leren 100.000 euro. Dat is toch niet mis. Dit jaar krijgt het afgerond 95.000 euro. Het had een begroting van 95.000 euro ingediend, en we hebben dat geld dan ook gegeven.

Het is ook belangrijk te weten dat al het materiaal en alle methodieken die de voorbije jaren met subsidie van de overheid werden gemaakt door het vroegere Steunpunt GOK, dus ook door het Steunpunt Diversiteit en Leren, verder ter beschikking worden gesteld van de scholen, via de website. Die website is weliswaar bevroren, maar nog steeds toegankelijk. Normaliter moest het Steunpunt GOK – overigens op uitdrukkelijke vraag van de overheid – de voorbije jaren hebben gewerkt aan een expertiseoverdracht naar de pedagogische begeleidingsdiensten van de diverse netten. Gezien de manier waarop het onderwijs is georganiseerd, is dat ook de logica zelf. Zo kon die expertise worden geïntegreerd in de

dagelijkse werking van de pedagogische begeleiding en zo voort worden verankerd in de scholen.

Ik moet eerlijk zeggen dat mijn kabinet nog geen berichten heeft gehoord dat de pedagogische begeleidingsdiensten op dit vlak met de handen in het haar zouden zitten. Hetzelfde geldt blijkbaar ook voor de administratie. U stelt dat nu. We zullen dat voort bekijken. Dat is echter niet zo duidelijk meegedeeld aan het kabinet of de administratie, zo meldt men me. Dat zou betekenen dat het Steunpunt GOK er niet goed in geslaagd zou zijn om kennis over te dragen aan de pedagogische begeleidingsdiensten. Dat zou bijzonder jammer zijn.

U weet dat we, naast het net opgesomde, vandaag nog heel wat andere initiatieven nemen ter zake. Nogmaals, de bedragen zijn niet mis. Zo kreeg de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) de opdracht om de bevindingen van het Teacher Education for Diversity project van de OESO te vertalen naar het onderwijsveld. Dat behelst het bekendmaken van de publicatie Educating Teachers for Diversity en de online toolkit met de visie van de OESO op diversiteit in de lerarenopleiding en links naar bruikbare bronnen voor lerarenopleiders. Waar nodig, kan de vertaalslag worden gemaakt ten behoeve van de lerarenopleiders in Vlaanderen.

In de toekomst zullen we hier wel veel meer aandacht aan moeten besteden, zeker bij de evaluatie van de lerarenopleiding. Het is immers niet normaal dat er nog leerkrachten kunnen instromen in het onderwijs die niet goed weten hoe ze daarmee moeten omgaan. Dat zou tot de basisopleiding van leerkrachten moeten behoren, zeker gezien de realiteit zoals u die zelf hebt geschetst. Dat nemen we echter mee in overweging bij de hervorming in de tweede helft van de legislatuur.

Er zijn nog andere soorten vorming waarbij we – uiteraard – rekening zullen houden met diversiteit. Er is ook het Aanmoedigingsfonds, en er zijn de al bestaande diversiteitsprojecten in de lerarenopleiding. We evalueren dat alles momenteel, met het oog op een verdere ondersteuning in de toekomst. Ook zijn er onze tutoringinitiatieven. Die kent u. We zijn trouwens van plan die voort te verankeren in Onderwijsdecreet XXI. We hebben ook de ouderkoepels uitdrukkelijk de opdracht gegeven om moeilijk bereikbare ouders uit een aantal diversiteitsgroepen te bereiken. Die betrokkenheid bij de school is momenteel immers toch nog altijd te beperkt.

We werken uiteraard samen met de experts van het Steunpunt Diversiteit en Leren, ook voor het bredeschooldossier. In dat dossier heeft dat steunpunt overigens een ondersteunende opdracht.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik wil enkele reacties geven. U hebt gesteld dat, als we het hebben over diversiteit, het toch wel heel specifiek over enkele dingen gaat. Mij lijkt het echter net belangrijk dat diversiteit in de ruime betekenis wordt bekeken. Een klassituatie is zeer divers, zeker in het basisonderwijs. Omgaan met diversiteit is in de klas niet enkel omgaan met leerlingen met leerstoornissen. Het is leren omgaan met de diversiteit in zijn totaliteit. We mogen dat niet te eng benaderen. Het gaat ook niet enkel over het multiculturele aspect.

U zegt dat de steunpunten de opdracht hebben gekregen om de expertise over te dragen. U zegt dat de scholen nascholingsmiddelen hebben. Ze kunnen de steunpunten vragen om tegen betaling bepaalde opdrachten op te nemen. Zo zou er geen probleem mogen zijn. Indien de pedagogische begeleidingsdiensten een signaal geven dat het toch niet lukt, zou het steunpunt zijn werk niet goed hebben gedaan.

Minister, wij moeten onder ogen zien dat de steunpunten verschillende dingen deden, niet enkel de ondersteuning en begeleiding van het werkveld. Het was net de combinatie van

onderzoek, ontwikkeling en ondersteuning die zo sterk was. Dat betekent een meerwaarde voor het onderwijsveld.

De pedagogische begeleidingsdiensten hebben inderdaad heel wat mogelijkheden, maar krijgen ook enorm veel vragen van scholen om ondersteund te worden op allerlei domeinen. Scholen hebben niet enkel fragmentarisch, maar vaak ook ten gronde ondersteuning nodig.

Met de mankracht die ze hebben, is het voor de pedagogische begeleidingsdiensten heel moeilijk om dat voor heel Vlaanderen waar te maken.

De voorzitter: Mevrouw Helsen, kunt u afronden?

Mevrouw Kathleen Helsen: Voorzitter, ik zal proberen beknopt te zijn. Maar, in tegenstelling tot wat de heer Wienen beweert, is dit zeer belangrijk in onze samenleving als we een grote groep niet willen verliezen. Daarom wil ik de minister nog enkele dingen meegeven.

Zeker de scholen die sterk te maken hebben met een grote diversiteit in hun klassen stellen dat verder onderzoek nodig blijft. Daarmee valt een belangrijk luik weg. Dat is een beperking in de toekomst, waar nu stilaan iets op gang is gekomen. We zijn er nog niet zo lang mee bezig en dat dreigt al stil te vallen, op een moment dat er nog enorm veel behoefte is aan bijkomende kennis over de problematiek op zich, los van het ontwikkelen, ondersteunen en begeleiden.

Het werkveld, vooral de mensen die elke dag bezig zijn met grote, heterogene klassen in de grootstedelijke gebieden, beklemtoont dat we als overheid moeten nadenken hoe we de drie elementen die het steunpunt heeft opgenomen, kunnen blijven waarmaken. We hebben omwille van de besparingsoperaties de keuze gemaakt om daar te snoeien, maar we moeten ervoor zorgen dat wat is opgestart niet volledig stilvalt.

Minister, ik wil u vragen om te kijken dat die expertiseoverdracht gebeurt. Is dat gerealiseerd? Hoe ver staan we ermee? Hoe kan het verder werken in de toekomst? Hoe kan er op dat vlak nog verder onderzoek gebeuren?

De heer Wim Wienen: Ik dank u ook voor uw antwoord, minister, en voor het feit dat u blijkbaar geen extra middelen wilt geven aan het steunpunt. Ik stel vast dat er heel wat andere initiatieven zijn. Dat doet me concluderen dat de multicultuursector nog zeer breed is en flink gesteund wordt.

Mevrouw Helsen, het steunpunt is inderdaad belangrijk. Het is vooral een steunpunt voor de mensen die met die ‘multicul’ hun boterham verdienen, eerder dan dat het belangrijk en nuttig is voor de samenleving.

Minister, ik hoor u zeggen dat dat in de basiseducatie van een leraar moet zitten: “Het kan toch niet dat een leraar die in het onderwijs komt niet weet om te gaan met diversiteit.” Misschien zou het voor het onderwijs wel eens nuttig kunnen zijn dat die diverse leerlingen leren omgaan met de leerstof. Dat is belangrijk. (*Rumoer. Opmerkingen van minister Pascal Smet*)

Mevrouw Kathleen Helsen: Minister, ik ga er niet op reageren. Ik begrijp dat niet.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Ik reageer er ook niet op. Het is de moeite niet waard.

Toch bedankt, minister, voor uw antwoord. Het gaat soms om financiële middelen, maar ook soms om samenwerking. U hebt dat duidelijk aangehaald. Het is belangrijk om dat mee op te nemen in de lerarenopleiding. De samenleving verandert. Leerkrachten spelen er een grote rol in. Het is veel breder dan het multiculturele aspect. Leerkrachten moeten sterk genoeg zijn en gemotiveerd genoeg blijven om in een klas te kunnen standhouden. Door hen te ondersteunen kunnen we de vlucht van de leerkrachten ook tegengaan.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Fientje Moerman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de verlenging van de CLIL-proeftuinen (Content and Language Integrated Learning) - 1977 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Minister, het is niet de eerste keer dat hierover vragen worden gesteld in deze commissie. Zoals u ziet in de tekst van mijn vraag, verwijs ik naar twee collega's die daarover in het verleden al vragen hebben gesteld: de heer Gysbrechts en mevrouw Celis.

We hadden negen proeftuinen voor CLIL-projecten (Content and Language Integrated Learning) in Vlaanderen. Die zijn eind vorig schooljaar afgelopen. Er moest een evaluatieproject komen. Ik herhaal niet heel de tekst van mijn vraag. Dat is te saai met alle technische aspecten en citaten. U hebt beslist, minister, en meegedeeld in het parlement dat, omdat de evaluatie er nog niet was, de projecten een jaar werden verlengd. Het was weliswaar zonder extra financiering, maar men mocht verder doen.

Dit schooljaar is bijna afgelopen. Anderhalve week geleden was ik aanwezig op een studiedag van GO! – in mijn geest nog altijd een acroniem – of dus het gemeenschapsonderwijs over immersieprojecten en CLIL. Daar is toelichting gegeven door diverse experts en specialisten. We hebben ook getuigenissen gehoord van deelnemende scholen aan die proefprojecten.

Er waren twee scholen aanwezig: de aso-school van Dilsen en de hotelschool van Hasselt. Beide scholen hebben daar verklaard dat zij er volgend jaar mee doorgaan. De concrete situatie is dat vele scholen in deze periode opendeurdagen hebben. Zij maken daar publiciteit voor wat ze volgend jaar doen. Die twee scholen zijn intussen vier jaar bezig met die projecten. Zoals blijkt uit die getuigenissen loopt dat goed. Ze willen er graag mee verder. Ze zeggen: "Voilà, wij doen dat."

Tenzij ik iets gemist heb, is er nog niets gezegd over een verlenging van die proefprojecten met een jaar. In uw antwoord aan mevrouw Celis stelt u dat het rapport over de evaluatie van de proefprojecten in maart zou worden vrijgegeven. Het is nu mei, maar dat rapport is er nog altijd niet.

Minister, bent u op de hoogte van het voornemen van twee van die scholen om de proefprojecten verder te zetten? Wat doen de andere zeven?

In sommige scholen is dat geen probleem. Het gaat om uren die ze vrij mogen invullen. In dat geval kun je op de grens werken van wat is toegelaten. Dan hoeft dat niet echt een afwijking te hebben. Maar in andere gevallen gaat het over uren die aan de eindtermen zijn onderworpen en verplicht zijn. Dan kun je volgens de regelgeving enkel verder doen als je een afwijking hebt of de toestemming om een proeftuin te doen.

Zult u voor volgend schooljaar een bijkomende verlenging toestaan? Of zullen we een devaluatie krijgen van de proefprojecten? Iemand heeft op die studiedag verklaard dat er op 9 mei een interkabinettenwerkgroep (IKW) heeft plaatsgevonden over die proefprojecten en over de evaluatie ervan. Wat is daar gebeurd? Wanneer krijgt het Vlaams Parlement die evaluatie eindelijk te zien? Dit lijkt me essentieel om een debat ten gronde te hebben over de vraag of we daarmee verder gaan en zo ja, onder welke voorwaarden. Het parlement tast tot op heden in het duister.

Voor de technische uitleg kunnen we een beroep doen op de geschreven tekst. Ik ga de regelgeving hier niet voorlezen.

De voorzitter: Goed dat u niet alle bepalingen over dit project voorleest, mevrouw Moerman. Dat zou wat saai zijn, maar het komt dan wel niet in de Handelingen. De evaluatie was beloofd tegen eind december 2010. In januari 2011 heeft de heer Van Dijck er ook een vraag over gesteld.

De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Wim Van Dijck: Het feit dat sommige scholen hun proefproject willen voortzetten en daartoe de nodige voorbereiding treffen, lijkt me begrijpelijk, aangezien de resultaten van de evaluatie uitblijven, of toch minstens de bekendmaking ervan. Ze treden wel in de onwettelijkheid, omdat ze formeel gezien geen toestemming hebben om met dit project door te gaan. Het is dus allerbelangrijkst te weten of het Vlaams Parlement snel in kennis wordt gesteld van de resultaten van de evaluatie en het bijbehorende advies, zodat we hierover een debat kunnen voeren.

Ik weet niet of er dan nog genoeg tijd is om een beslissing over de projecten voor de komende jaren te nemen. We zijn er elk geval geen voorstander van dat er zonder een grondig debat hier nog een verlenging wordt toegestaan. Ik zou eerst het debat willen hebben voor de minister of de Vlaamse Regering een beslissing neemt. Als die verlenging niet meer op tijd kan worden toegestaan, dan moeten de betrokken scholen tot de orde worden geroepen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Ik heb over ditzelfde onderwerp een vraag gesteld. Het wordt dringend tijd dat we een zicht krijgen op het rapport. Als er zaken uitlekken op studiedagen, dan is dat betreurenswaardig. Je moet op een studiedag niet vernemen dat er daarover een IKW is.

Wat het rapport daarover gaat zeggen, draagt meer dan mijn belangstelling weg. Minister, ik kijk uit naar uw antwoord.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: In het ontwerp van Onderwijsdecreet XXI, dat we al hebben gekregen, staat een voorstel tot verlenging en regularisering. Op zich is het geen goed bestuur. Het is niet goed dat het zo laat komt, zeker omdat het CLIL-project een heel interessant project is. Ik kijk uit naar de evaluatie. Het is een kritische succesfactor dat je een leerkracht vindt die zowel het vak als de taal volledig beheerst. Dat vind je niet altijd. Onze regelgeving laat ook niet toe om zomaar nieuwe mensen aan te trekken. Als je zo iemand hebt, is het belangrijk om die te houden en in die richting te stimuleren. In dat opzicht is enige juridische zekerheid bij een positieve evaluatie wel belangrijk.

Ik ben heel nieuwsgierig naar de evaluatie. Ik hoop dat het positief evolueert. Is er een soort longitudinale analyse van de impact op de jongeren die dat volgen? Wordt er onderzoek voorbereid? Uiteindelijk is dat wat ons interesseert.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Momenteel bieden nog acht van de negen CLIL-proeftuinscholen een CLIL-programma aan. Het eindrapport van de wetenschappelijke begeleidings- en evaluatieopdracht van de K.U.Leuven over de CLIL-proeftuinen werd, door omstandigheden waar het onderwijsdepartement geen vat op had, pas drie maanden later dan voorzien voor bespreking overgemaakt. Dat was in november 2011.

We hadden het expertenpanel in augustus 2010, en er is een internationale expertenmeeting geweest eind januari 2011. Op basis daarvan is een evaluatie gemaakt. Dat rapport heb ik. Het vormt de basis voor mijn beleidsintenties inzake CLIL. Ik heb gezegd dat we dat in een

ruimere talennota gaan verwerken. Dat is de reden waarom ik de evaluatie nog niet vrijgeef. We willen alles in één keer beslissen in beleidsopties.

De twee scholen wisten al dat ze konden voortdoen. In OD XXI hebben we een bepaling opgenomen. In Onderwijs is het gebruikelijk dat we scholen inlichten over wat we gaan doen. Het wordt dus zeker verlengd met het schooljaar 2011-2012. Als de scholen ons bellen, krijgen ze meteen dat antwoord. Het is aan de scholen om al of niet te verlengen wat ze willen.

De draft van de talennota door de administratie was klaar met Pasen. Alleen vond ik dat die moest worden versterkt. Dat proces is op dit moment bezig. We hebben de twee fasen tot één fase herleid. Eerst was gezegd dat we een algemene nota zouden maken, en later een gedetailleerde nota. Dat smelten we nu samen. Deze middag heb ik daarover overlegd met de administratie. Morgen doen we daarmee verder om het te finaliseren. Dan moet het ook naar de regering en voor het zomerreces zullen we de talennota kunnen bespreken. We zullen dan alle evaluaties waarop die is gebaseerd, zoals het CLIL-rapport, vrijgeven.

Samengevat, scholen die dat willen, kunnen een jaar voortdoen. Dit jaar zullen we zeker op tijd beslissen wat we in de toekomst gaan doen.

De voorzitter: Mevrouw Moerman heeft het woord.

Mevrouw Fientje Moerman: Minister, op de studiedag te Evere, ik geloof op 28 april, wisten de scholen van niets. Ze vragen ook niets. *(Opmerkingen van minister Pascal Smet)*

Niet ik, maar u moet zeggen dat ze moeten bellen. Ze doen maar. Er steken her en der in het veld steeds meer initiatieven de kop op, zo bijvoorbeeld in Oostende. De dochter van de directeur van het atheneum doet een manama in het Frans. Ze is mijn medestudente en is assistente bij een van de proffen die het project begeleidt, en dus krijgt ze een project. In een school in Wezembeek-Oppeem is het net zo. Van onderuit komen er ad hoc zaken naar boven.

Minister Pascal Smet: Wezembeek-Oppeem is een ander verhaal.

Mevrouw Fientje Moerman: Dat is zo, we moeten daarmee opletten. In het buitenland heeft men ook gemerkt dat de druk van onderuit groeit. Hoe langer we wachten en niets doen, hoe meer verspreide initiatieven we zullen krijgen, die beter kunnen zijn als we er een kader zouden aan geven.

De getuigenissen van de scholen op die studiedag waren supertof. Jonge, enthousiaste mensen waren erg positief over CLIL in fysica, wiskunde, exacte vakken, vakken waar de Franse Gemeenschap zich tien jaar niet aan heeft durven wagen om ze open te stellen voor CLIL. In de hotelschool van Hasselt raken mensen die meestal worden bestempeld als een moeilijker publiek, meer gemotiveerd en kunnen goed mee. Dat werkt goed.

We hebben nu bijna een schooljaar vertraging met onze evaluatie. Ik vind dat we dat niet kunnen blijven uitstellen. De scholen zoeken uitwegen in de marge van de legaliteit. Die uitwegen kunnen niet ten volle het potentieel van die CLIL benutten, precies omdat ze de mogelijkheden niet hebben. Zolang we die grijze zone laten voortbestaan, doen we die projecten geen goed en doen we ook geen eer aan de mensen in het veld die zich daarmee hebben beziggehouden en dat willen blijven doen. Zij zijn namelijk gemotiveerd om voort te doen. Door dat te laten aanslepen, zorgen we er eigenlijk voor dat er her en der een verwaterde vorm van CLIL de kop opsteekt.

Minister, ik zou u willen vragen om snel met die talennota te komen. Ik zie dat u van twee fasen naar één fase gaat. Ik houd mijn hart vast, want bij elektriciteit heb je tweefasige, maar ook driefasige elektriciteit. Minister, houd het alstublieft bij de rappe fase die zo snel mogelijk naar dit parlement komt, zodat we dan eindelijk eens een debat ten gronde kunnen voeren en hopelijk ook met mensen uit het veld en met experts die weten waarover het gaat en die ons, parlementsleden, ten gronde kunnen voorlichten over de zaak. Ik heb de hoop dat

we nog vóór de zomer de evaluatie en de talennota – beloofd voor de paasvakantie – te zien zullen krijgen.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Wim Van Dijk: Ik ben toch wat ontstemd over de timing. De talennota krijgen we wellicht nog voor het zomerreces, maar ondertussen moeten we wel OD XXI goedkeuren, waar die verlenging dan al in is opgenomen. Als de beslissing over die verlenging al is genomen, waarover moeten we dan nog debatteren? Misschien spoort dat wel met de letter van het decreet, waarin staat de Vlaamse Regering dat advies voorlegt aan het Vlaams Parlement en dat de Vlaamse Regering autonoom beslist op basis van dat advies. Maar het is toch een ongeschreven regel dat er een debat volgt nadat de Vlaamse Regering dat advies heeft overgemaakt aan het Vlaams Parlement en dat de Vlaamse Regering pas na dat debat beslist. Hier gebeurt het dus omgekeerd en worden de scholen er ondertussen al van op de hoogte gebracht dat het is opgenomen in het decreet. Ik vind dat geen manier van werken.

De voorzitter: Klopt het dat er eerst over de verlenging zou kunnen worden beslist en dat nadien pas de talennota en het debat zouden volgen?

Minister Pascal Smet: Ja.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Minister, het klopt dat u hebt gezegd dat het wordt opgenomen in de talennota en dat de discussie daar dan ten gronde wordt gevoerd. We zitten inderdaad wat in de problemen doordat we OD XXI tijdig naar het werkveld willen brengen. Het is natuurlijk ook niet zo dat er zulke ingrijpende zaken staan in OD XXI. De verlening is in principe maar een verlenging van iets dat nu ook niet optimaal is.

Mevrouw Moerman, u hebt blijkbaar een aantal schitterende CLIL-projecten gezien. Ik heb er echter in de praktijk al een aantal gezien die het tegendeel tonen. Het is zeer belangrijk dat we hier een fundamentele discussie voeren. Het is wat voorbarig om daar nu al bepaalde zaken over te zeggen die we achteraf dan misschien moeten bijsturen.

De voorzitter: Mevrouw Poleyn heeft het woord.

Mevrouw Sabine Poleyn: Minister, u zei dat er van de negen instappende projecten maar acht meer over zijn. Welk project is dan afgefallen?

Minister Pascal Smet: Dat weet ik niet.

De heer Boudewijn Bouckaert: Het advies dat wordt voorgelegd aan het Vlaams Parlement is toch wat anders dan de talennota?

Minister Pascal Smet: Ja, dat is iets anders.

Mevrouw Fientje Moerman: Als ik het goed begrijp, is dat iets anders, maar krijgen we ze samen, voor de zomer?

De heer Boudewijn Bouckaert: Ligt het niet wat gevoelig dat u eerst een uitvoerende beslissing neemt vooraleer daar in het parlement over wordt gestemd? Het kan toch wat eleganter.

Mevrouw Fientje Moerman: Minister, wat is er gisteren dan op de IKW gebeurd? Was er eigenlijk een IKW?

Minister Pascal Smet: Dat weet ik niet. Ik neem aan dat dat besproken is, ja. Er zijn bij onderwijs heel veel IKW's, ik kan ze onmogelijk allemaal volgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de elektronische inschrijvingsprocedure in Brussel - 1945 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, collega's, we gaan over naar een punt waar het ook zo goed gaat, de elektronische inschrijvingsprocedure in Brussel.

Iedereen weet dat de inschrijving van leerlingen in het basisonderwijs in Brussel via een elektronische inschrijvingsprocedure loopt, opgesteld door het lokaal overlegplatform (LOP) Brussel. Vorig jaar waren er heel wat problemen met deze elektronische procedure, maar dit jaar zou alles vlot verlopen zijn.

Op 31 maart jongstleden kwam de stuurgroep van het LOP Brussel Basisonderwijs samen en zij diende vast te stellen dat de elektronische procedure opnieuw niet zonder fouten is verlopen. Sommige ouders zouden geen toewijzingsbericht ontvangen hebben, bij anderen werd het toewijzingsbericht geïdentificeerd als spam en kwam het in de map ongewenste post terecht.

Omdat ouders hun aanmelding in de school zelf moeten omzetten in een inschrijving of weigering en dit konden doen tot 8 april heeft de stuurgroep de directies gevraagd om ouders die hun aanmelding niet hebben omgezet te contacteren. Een van die ouders heeft dit inderdaad ontvangen van de directie van de school, maar slechts op 4 april, omdat de school zelf dit pas op 3 april had ontvangen van de stuurgroep. Een duplicaat van het toewijzingsbericht kon men dan ontvangen via de helpdesk van het LOP.

Uiteraard heeft dit een aantal gevolgen: niet alleen een bijkomende administratieve last voor directies, maar ook over de geldigheid van de inschrijvingsprocedure. Hebben alle scholen wel degelijk de ouders ingelicht? Zij hebben die vraag gekregen van de stuurgroep, maar hebben ze het ook effectief doorgestuurd naar alle ouders? Zo ja, is dat dan vóór 8 april gebeurd? Konden ze het duplicaat wel ontvangen? Dat was namelijk enkel te verkrijgen via de helpdesk van het LOP. Aangezien de elektronische inschrijving niet goed is verlopen, stond de helpdesk misschien ook niet op punt?

Minister, bent u op de hoogte van de fouten in de elektronische inschrijvingsprocedure in het basisonderwijs van Brussel?

Wat gebeurt er met de aanmeldingen die niet vóór 8 april zijn omgezet in een inschrijving of weigering en waarvan later blijkt dat deze omzetting niet is kunnen gebeuren juist omwille van de elektronische mankementen? Kunnen die alsnog worden omgezet? Als men dus pas na 8 april werd verwittigd, kan dat dan alsnog worden omgezet in een inschrijving of weigering?

Zal de elektronische inschrijvingsprocedure – die zogezegd vlot verliep – geëvalueerd worden? Wordt ze eventueel herzien?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Op 31 maart kwam de stuurgroep van het LOP Basisonderwijs samen rond de organisatie van wat zij de 'opvisperiode' noemen. Tijdens deze periode worden de plaatsen die aan een aangemelde leerling waren toegewezen, maar die alsnog zijn vrijgekomen, opgevuld. De stuurgroep van het LOP besliste om – indien een plaats vrijkomt van een leerling die tot een voorrangsgroep behoort – deze plaats op te vullen met de hoogst geordende geweigerde leerling die tot dezelfde voorrangsgroep behoort.

Tijdens deze vergadering werd eveneens de problematiek besproken van aangemelde ouders die hun bewijs van toewijzing niet zouden hebben ontvangen. Aan elke ouder werd het bericht van toewijzing toegezonden. Een aantal e-mailadressen classificeerden het toewijzingsbericht echter als ongewenste e-mail. Daarop besliste de stuurgroep om de

schooldirecties te vragen om minimaal alle ouders te contacteren die gunstig geordend waren en hun bericht van toewijzing nog niet hadden omgezet in een inschrijving.

Alle ouders wier kind gunstig geordend was, maar die de inschrijving van hun kind nog niet hadden gerealiseerd, werden alsnog door de directies gecontacteerd zodat de inschrijving kon worden gerealiseerd binnen de voorziene periode. Indien ouders na de paasvakantie scholen contacteerden met de vraag om alsnog een document van weigering te ontvangen, dan werden deze vragen aan de bemiddelingscel van het LOP voorgelegd. Deze cel bekijkt per dossier de mogelijkheden. Het LOP werkt momenteel aan de evaluatie van de huidige inschrijvings- en aanmeldingsperiode. Daarnaast hebben we natuurlijk ook nog het decreet dat hier eerstdaags zal worden besproken.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, dat is een heel kort antwoord. Over de geldigheid van de procedure wordt heel weinig gezegd. Daarop kunt u geen antwoord geven. Ik vraag mij af hoe de stuurgroep kan weten of alle ouders effectief een bericht hebben gekregen van de schooldirectie. Dat is toch een bijkomende last geweest. Dat kun je nooit nagaan. Die elektronische procedure moet toch eens bekeken worden. Die problemen blijven maar duren.

Minister Pascal Smet: Er ligt een nieuw decreet op tafel. Er is een ontwerp van decreet ingediend in het parlement.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: En daarmee zullen die computerproblemen opgelost zijn?

Minister Pascal Smet: Ik denk het. U moet het ontwerp van decreet eens lezen.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Ik heb het gelezen. Minister, ik denk dat er volgend jaar opnieuw problemen zullen zijn. Dit zal altijd mankementen blijven hebben. Dit werkt niet goed. Je kunt op de computer naar de helpdesk van het LOP gaan, maar dan moet alles vlot verlopen met die computer. Er zijn altijd mankementen. Er zullen ouders zijn die daardoor hun inschrijving niet zullen kunnen omzetten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Gerda Van Steenberge tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de peilingtoets eindtermen Nederlands in de derde graad secundair onderwijs - 1995 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Goedele Vermeiren tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de lees- en luistervaardigheden van laatstejaarsstudenten in het secundair onderwijs - 2004 (2010-2011)

Vraag om uitleg van mevrouw Fatma Pehlivan tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de peiling naar het Nederlands in de derde graad van het secundair onderwijs - 2011 (2010-2011)

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Uit een peilingtoets Nederlands die eind vorig schooljaar werd afgenomen bij ongeveer vierduizend leerlingen van het zesde jaar secundair onderwijs blijkt dat 83 procent van de jongeren op het einde van de derde graad de getoetste eindtermen over lezen en luisteren bereiken. Meisjes presteren minder dan jongens voor luisteren – mijn

man vindt dat ook. Nederlandstalige kinderen doen het beter voor lezen en luisteren dan leerlingen die thuis of met vrienden een of meerdere vreemde talen spreken. Ook een stimulerend thuisklimaat hangt samen met betere prestaties. Voor beide vaardigheden presteren kso- en tso-leerlingen minder goed dan aso-leerlingen.

Peilingen worden sinds 2002 door het kabinet Onderwijs georganiseerd en het is de eerste keer dat de derde graad secundair onderwijs getoetst werd. Een vergelijking is dan ook moeilijk te maken. De peiling betrof ook een praktische spreekproef waarbij nagegaan werd of leerlingen een sollicitatiegesprek kunnen voeren. De meeste leerlingen maken globaal een goede indruk, behalve wat vlotheid betreft: een kwart van de leerlingen krijgt een onvoldoende. Dat verbaast mij toch, want ik vind dat de jeugd tegenwoordig steeds vlotter spreekt. Maar blijkbaar maken ze een minder goede indruk als ze getest worden.

De meeste leerlingen hebben blijkbaar problemen met de tekstcomplexiteit en stellen zich weinig kritisch op ten opzichte van wervende teksten of de media. Ze zetten betere prestaties neer als ze informatie uit een tekst moeten selecteren dan als ze informatie moeten afleiden, combineren, ordenen of interpreteren. Het verbaasde mij enorm dat jongeren weinig kritisch zijn ten aanzien van de media. Minister, misschien zal uit uw antwoord blijken hoe dat komt.

Over geschreven taal werd geen peiling gedaan, maar ook daar gaat de kennis van de leerlingen achteruit. Professor emeritus Nederlandse taalbeheersing Willy Smedts nuanceert de doemberichten, maar merkt een achteruitgang in het hoger onderwijs, zowel wat betreft consistentie en coherentie van de teksten enerzijds als de correctheid van de geschreven taal anderzijds. Doordat studenten minder goed redeneren, zijn hun teksten minder coherent. Wat de correctheid betreft, gaat het vooral over fouten tegen het woordgebruik en stilistische fouten. De belangrijkste oorzaak ligt volgens professor Smedts in het middelbaar onderwijs, dat minder aandacht heeft voor het schrijven. Zo komt het dat universiteiten nu cursussen academisch Nederlands moeten organiseren die gaan over zaken die men eigenlijk in het middelbaar onderwijs moet leren. Blijkbaar zijn leerlingen voldoende taalvaardig voor de maatschappij, maar niet voor de overgang naar het hoger onderwijs.

Minister, de beleidsnota Onderwijs 2009-2014 kondigt aan dat er in 2012 en 2013 nieuwe eindtermen Nederlands zouden komen. Anderzijds dacht ik toch ook dat u de taalverwerving Nederlands heel belangrijk vindt. Daarom heb ik voor u een aantal vragen.

Welke conclusies worden uit de peilingtoets eindtermen lezen en luisteren derde graad secundair onderwijs getrokken? Waarom was deze peiling beperkt tot lezen en schrijven en betrof zij niet ook de geschreven taal? Kan er, hoewel het een eerste peiling in de derde graad betreft, een vergelijking gemaakt worden met pakweg tien jaar geleden? Gaat het om een echte achteruitgang? Of zijn de normen moeilijker gemaakt? Wordt er ook gepeild naar de eindtermen van het geschreven Nederlands, die toch belangrijk zijn voor de overgang naar het hoger onderwijs?

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Minister, mijn vraag gaat over hetzelfde onderwerp. Hoewel er hier en daar een andere invalshoek is, zal ik toch in herhaling vallen, waarvoor nu al mijn excuses.

Naar aanleiding van de peiling waarover mevrouw Van Steenberge het al had, die werd uitgevoerd bij 4000 leerlingen uit de derde graad van het secundair onderwijs in Vlaanderen, blijkt in het algemeen dat 1 op de 6 leerlingen niet de vereiste minimumdoelstellingen behaalt voor het vak Nederlands. Als we de cijfers van dichterbij bekijken, merken we op dat het probleem zich vooral situeert bij leerlingen uit een tso- of bso-richting: respectievelijk een kwart en een derde van deze leerlingen haalt de eindtermen niet.

De peiling onderzocht enkel de lees- en luistervaardigheid van deze leerlingen. Ze werden ook onderworpen aan een spreektest. Spelling en schrijfvaardigheid kwamen niet aan bod.

Vanuit de onderwijswereld, zowel secundair als voortgezet onderwijs, vangen we echter signalen op dat vaak de schrijfvaardigheid en dus ook spelling de grootste struikelblokken worden. In de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs manifesteert deze tekortkoming zich bijgevolg. In deze optiek bieden universiteiten zelfs al cursussen academisch Nederlands aan, zoals mevrouw Van Steenberge ook al zei.

Dit vak zou ons eigenlijk overbodig lijken als de leerlingen in het secundair onderwijs de nodige aandacht en motivatie krijgen om het Nederlands voldoende onder de knie te krijgen. Het onderzoeksrapport dat de bevindingen van deze peiling bundelt, geeft dan ook volgende aanbevelingen mee aan de onderwijswereld: “Het onderwijsveld is nu zelf aan zet. Het is nodig om de peilingresultaten naast andere onderzoeks- en evaluatieresultaten en naast de ervaringen uit de dagelijkse praktijk te leggen. Daarnaast moeten verklaringen gezocht worden voor de goede en de minder goede resultaten. Bovendien is het wenselijk dat alle onderwijspartners met elkaar in gesprek gaan en samen op zoek gaan naar hefboomen om de kwaliteit van het Vlaamse onderwijs te bestendigen of te verbeteren. Die hefboomen kunnen op diverse terreinen te vinden zijn: in de actualisering van de eindtermen, in het ontwikkelen of aanpassen van leerplannen en leermiddelen, in de lerarenopleiding, de nascholing of begeleiding, in het school- en taalbeleid, in de ondersteuning van specifieke doelgroepen.”

Minister, hoe interpreteert u deze bevindingen? Welke conclusies kunt u eruit trekken? Hoe gaat u met de aanbevelingen van dit onderzoek rekening houden in uw beleid? Wordt er ook nog een peiling gepland die de schrijfvaardigheid en de beheersing van de spelling zal onderzoeken?

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Voorzitter, mijn twee collega's hebben al een lange inleiding gegeven. Ik gebruik nog een andere invalshoek.

Minister, de peiling is gebeurd bij 4000 leerlingen in 150 Vlaamse scholen. Een kwart van de leerlingen in het kunstsecundair onderwijs haalt de eindtermen Nederlands niet. Dat betekent dat zij de vaardigheden die essentieel zijn voor maatschappelijke integratie nog niet hebben verworven op het einde van het secundair onderwijs. In het tso gaat het om een derde van de leerlingen. In het aso zijn de cijfers opvallend beter. Hier doet 93 procent het zeer goed.

Voor het verschil tussen technisch en algemeen onderwijs valt op. Een docent Nederlands aan de Karel de Grote-Hogeschool verklaart dit doordat sommige leerlingen in het tso maar twee uur Nederlands per week krijgen. In het aso is dat vier uur, maar de eindtermen aso en tso zijn wel dezelfde. Ik ben van mening dat men voor het behalen van dezelfde eindtermen overal een gelijk aantal uren zou moeten vrijmaken.

Minister, in het rapport erkent u de noodzaak van reflectie en actie vanuit de onderwijspraktijk en van de onderwijsoverheid. Hoe vat u die reflectie en actie op? Hoe wilt u de discrepantie inzake het totale aantal uren Nederlands in tso en aso aanpakken? Wilt u de eindtermen wijzigen of het aantal uren veranderen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Voorzitter, collega's, globaal gezien zijn de resultaten voor de schriftelijke toetsen 'lezen' en 'luisteren' en voor de praktische proef 'spreken' goed. Toch zijn er belangrijke aandachtspunten. Leerlingen uit kso, en nog meer uit tso, doen het soms beduidend minder goed. En dat baart ons wel zorgen, want de peiling gaat over de globale taalvaardigheid ten bate van het maatschappelijk functioneren, en ook omdat eindtermen uitdrukken wat het minimum is dat met een bepaalde leerlingenpopulatie moet worden bereikt.

Leerlingen die thuis of met vrienden een andere taal spreken dan Nederlands, doen het minder goed. Ook op het einde van het secundair onderwijs speelt dus nog steeds het effect van de thuistaal. Ook in andere peilingen en in internationale onderzoeken wordt dat

vastgesteld. Leesplezier en een stimulerend thuisklimaat hangen samen met betere prestaties voor lezen en luisteren.

Inhoudelijk valt op dat onze leerlingen vooral goed zijn in het ophalen van informatie die in een schriftelijke of mondelinge boodschap letterlijk aanwezig is. Wij noemen dat het beschrijvend verwerkingsniveau. Ze hebben duidelijk meer problemen met opgaven waarbij ze zelf informatie die in de tekst aanwezig is, moeten bewerken, bijvoorbeeld door informatie te ordenen of door verbanden te leggen tussen verschillende tekstdelen. Dat geldt nog meer voor beoordelende opgaven. Hierbij moeten leerlingen bijvoorbeeld interpreteren, argumenten naar waarde schatten, samenvattingen beoordelen of informatiebronnen vergelijken. Dergelijke opgaven vereisen een hoger reflectievermogen.

Daarnaast valt ook op dat het voor een aantal leerlingen moeilijk is om de bedoeling van een tekst te achterhalen. Te veel leerlingen gaan ervan uit dat een reclametekst zuiver informatief is, of dat alles wat in entertainmentprogramma's wordt gezegd de bedoeling heeft mensen te informeren.

Ook het inschatten van de consequenties van sommige bepalingen in een contract blijkt voor 18-jarigen erg moeilijk. Dat vereist niet alleen dat je de artikelen van een contract begrijpt, maar die kennis ook kunt toepassen op een concrete situatie waarin je terecht kan komen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan het inschatten van de consequenties als men een contract niet naleeft, of welke kosten aan het contract zijn verbonden. Ook dat is voor de zelfredzaamheid van de jongvolwassene niet onbelangrijk.

Een grondige vergelijking met ander onderzoek is nog niet gebeurd. Een eerste verkennende vergelijking leert dat de peilingresultaten voor de derde graad aso, kso en tso worden bevestigd in andere Vlaamse peilingen van 2002 en 2007, waarbij 90 procent van de leerlingen op het einde van het basisonderwijs de getoetste eindtermen haalde. Ook in internationaal vergelijkende onderzoeken in het vierde jaar van het basisonderwijs – het PIRLS-onderzoek – en bij 15-jarigen – het PISA-onderzoek – zetten Vlaamse leerlingen goede leesprestaties neer. Er is in al deze onderzoeken echter ook telkens een groep leerlingen die over onvoldoende taalvaardigheid beschikt om op een efficiënte wijze taaltaken in het dagelijkse leven uit te voeren. Andere gelijkenissen zijn bijvoorbeeld de mindere prestaties van leerlingen die thuis andere talen dan Nederlands spreken – een fenomeen waar ik al naar verwees.

Leerlingen die opgroeien in een gezin met een sterke leescultuur scoren in de verschillende onderzoeken gemiddeld hoger voor de lees- en luistertoetsen. Ook leesplezier hangt samen met betere resultaten voor beide vaardigheden. Zowel in het PISA- als het PIRLS-onderzoek als in de afgenomen peiling presteren leerlingen uit een gezin met een minder gunstige sociaal-economische status gemiddeld lager dan medeleerlingen uit meer kansrijke gezinnen. Opvallend in de peiling Nederlands in de derde graad is wel dat het effect van de sociaal-economische status van het gezin nagenoeg volledig verdwijnt als rekening wordt gehouden met het culturele kapitaal van het gezin, met de leescultuur van het gezin. Wellicht kan het bevorderen van een sterke leescultuur in het gezin of van een stimulerend thuisklimaat compenserend werken voor leerlingen die opgroeien in kansarme gezinnen of gezinnen met een andere thuistaal.

Hoewel de eindtermen voor de derde graad secundair onderwijs inzake verwerkingsniveau en doelpubliek hogere eisen stellen dan die op het einde van het basisonderwijs, zijn er inhoudelijk duidelijke overeenkomsten tussen de peilingresultaten op het einde van het basisonderwijs en die op het einde van het secundair onderwijs.

Zowel 12- als 18-jarigen presteren voor lezen en luisteren beter als de teksten tot hen gericht zijn en betrekking hebben op onderwerpen die aansluiten bij hun leefwereld. Niet alleen op het einde van het basisonderwijs maar ook op het einde van het secundair onderwijs slaagt een aantal leerlingen er niet in om op een beoordelend niveau om te gaan met wervende

teksten of om het belangrijkste doel van een tekst te bepalen. Dat maakt hen kwetsbaar voor reclame en de media die daar soms bewust op inspelen.

Leerlingen slagen er beter in om informatie rechtstreeks uit een tekst te selecteren dan om die informatie af te leiden uit de tekst. Het bewerken en ordenen van de informatie en zeker het combineren van elementen, het leggen van verbanden, het interpreteren en het beoordelen is voor een aantal leerlingen nog te moeilijk. Ook uit het recente PISA-onderzoek uit 2009 blijkt dat leerlingen in Vlaanderen beter zijn in het selecteren van informatie die in de tekst aanwezig is dan in het integreren en interpreteren of het reflecteren en evalueren.

Deze bevindingen lijken aan te geven dat het belangrijk is om in het onderwijs voldoende in te zetten op het inoefenen van en het reflecteren over verschillende taalstrategieën die bij het verwerven en verwerken van mondelinge en schriftelijke informatie hulp kunnen bieden.

Het klopt niet helemaal dat de eindtermen Nederlands in het aso, kso en tso gelijk zijn, ondanks het verschil in lesuren Nederlands. De eindtermen die gepeild zijn, zijn dezelfde en voor deze eindtermen werd ook nog dezelfde invalshoek genomen, namelijk de maatschappelijke taalvaardigheid. Er zijn wel beduidende verschillen tussen de eindtermen, bijvoorbeeld wat literatuur betreft. Ook de nieuwe eindtermen over taalbeschouwing zijn verschillend. Dat neemt echter niet weg dat in het tso het voor de gemiddeld minder taalvaardige leerlingen een opgave blijkt te zijn om met slechts twee uur Nederlands per week de eindtermen te halen. Het is overigens niet de onderwijsoverheid die het aantal lesuren per vak – het lessenrooster dus – vastlegt: dit behoort tot de autonomie van de onderwijsverstrekkers.

We moeten voor minimumdoelen die essentieel zijn voor het maatschappelijk functioneren de lat niet lager leggen omdat een aantal leerlingen deze eindtermen niet bereiken. Dat zou een verkeerd signaal zijn en zou ervoor zorgen dat in de toekomst minder leerlingen deze basisvaardigheden verwerven.

Wat de vraag van mevrouw De Knop betreft, kan ik zeggen dat het nog te vroeg is om duidelijke verklaringen voor de resultaten aan te reiken. Dat is precies de bedoeling van het vervolgtraject dat na de bekendmaking van de peilingresultaten door het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) wordt opgestart: samen met de verschillende onderwijspartners nagaan of de resultaten worden bevestigd of genuanceerd door bevindingen uit ander onderzoek in binnen- en buitenland, door andere evaluatiegegevens of door praktijkervaringen. In dat vervolgtraject moeten we ook samen zoeken naar verklaringen en vooral naar mogelijke hefboomen voor verbeteracties, zodat in de toekomst meer leerlingen op het einde van de rit de eindtermen bereiken.

Op 29 april werden de resultaten op een colloquium bekendgemaakt. Daar werd al een korte eerste discussie gehouden. Dat is de start voor een diepgaandere kwaliteitsdiscussie met de verschillende onderwijspartners.

AKOV zal dus een vervolgtraject opstarten. Daarbij zullen diverse onderwijspartners worden uitgenodigd om samen een vervolgtraject op te zetten waarbij we een brede discussie voeren over de resultaten van deze peiling en vooral nagaan gaan welke acties ondernomen kunnen worden door de betrokkenen. Ik denk daarbij niet alleen aan beleidsmedewerkers, maar bijvoorbeeld ook aan leerplanmakers, pedagogische begeleidingsdiensten, inspectie, lerarenopleiders, enzovoorts.

Op korte termijn is niet in de peilingenkalender voorzien. In 2013 wordt wel een peiling ‘project algemene vakken’ in de derde graad bso afgenomen. Functionele taalgeletterdheid maakt daar deel van uit. Zo zullen we een vollediger plaatje krijgen voor de derde graad, want bso nam niet aan de peiling deel. In 2013 wordt ook voor de derde keer een peiling Nederlands op het einde van het basisonderwijs georganiseerd. In 2012 zullen we onder andere de beheersing van de eindtermen Frans in de derde graad aso, kso en tso peilen.

Op de detailvraag van mevrouw De Knop kunnen we later terugkomen.

Waarom was deze peiling beperkt tot lezen en schrijven en niet de geschreven taal, vroeg mevrouw Van Steenberge. Bij deze peiling werden lezen, luisteren en spreken getoetst. De geschreven taal komt dus wel via lezen aan bod. Eindtermen over schrijven werden inderdaad niet getoetst.

Er zijn verschillende redenen waarom eindtermen over schrijven in deze peiling niet werden getoetst. De belangrijkste is het probleem van de praktische haalbaarheid in het kader van een grootschalig onderzoek dat zo gestandaardiseerd mogelijk moet verlopen. Het is niet mogelijk om in het kader van een grootschalig onderzoek alle eindtermen Nederlands te toetsen. Dat zou de toetslast voor de leerlingen enorm zwaar maken. Wij hebben dus in de eerste plaats gekozen voor de globale of maatschappelijke taalvaardigheid. Wij geven dus de voorkeur aan het spreken en aan een praktische proef over solliciteren. Dat is een belangrijke vaardigheid die bovendien op een realistische wijze in een evaluatiecontext kan worden getoetst.

Ik denk dat ik op alle vragen heb geantwoord, op één na. Het is niet gemakkelijk om te zeggen of jongeren nu meer kunnen of meer leren dan vroeger. Om dat te onderzoeken hebben we herhalingspeilingen nodig. Deze peilingen toetsen enkel de beheersing van eindtermen. De eindtermen zijn nog geen tien jaar van kracht. Er is geen nulmeting gebeurd in de tijd dat er nog geen eindtermen waren.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Minister, ik dank u voor uw antwoord. U stelt dat u geen vergelijking kunt maken, en dat u dus ook niet kunt zeggen of jongeren nu beter of minder goed spreken. Daarvoor is er vergelijkend onderzoek nodig. Dat begrijp ik wel.

Wat me verheugt, is dat u stelt dat we qua eindtermen de lat zeker niet lager mogen leggen, omdat dan nog meer leerlingen minder goed zullen presteren.

Er zal een vervolgtraject komen, maar over de timing daarvan hebt u niets gezegd. In uw beleidsnota stelt u dat de eindtermen Nederlands zouden worden herzien in 2012-2013. Dan moet u toch weten waar u heen wilt met die eindtermen. U stelt geen echte conclusies te kunnen trekken. Er moet eerst voort worden geëvalueerd. Er komt een vervolgtraject. In het licht van uw eigen beleidsnota zult u dan toch een timing moeten vooropstellen. Hebt u daar een zicht op? Kunt u daar iets meer over zeggen?

Maatregelen om de leescultuur te stimuleren, zijn inderdaad heel belangrijk. U zegt zelf dat het op het einde van aso, tso en kso niet meer de sociale achtergrond is die meetelt, maar dat het die stimulerende maatregelen zijn die belangrijk zijn voor de taalverwerving. Welke stimulerende maatregelen zullen er worden genomen om die leescultuur echt te bevorderen?

Ook een belangrijk punt is het effect van de thuistaal. Vorige week nog was er een actuele vraag over wat Kind en Gezin had gedaan, op basis van alweer een wetenschappelijk onderzoek. Blijkbaar spreken die onderzoeken elkaar tegen. Hoe zit de vork nu in de steel? Speelt die thuistaal nu een rol of niet? Wij, en blijkbaar u ook, zijn ervan overtuigd dat die thuistaal wél een rol speelt. Er zijn initiatieven om die thuistaal te blijven stimuleren, met het oog op de taalverwerving. Ik zie daar toch wel een contradictie in.

Minister Pascal Smet: Er is geen contradictie.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Dan moet dat toch wel eens duidelijk worden gemaakt, in een andere context, misschien met de taaltoets en zo. We zullen zien.

U hebt dit jaar op een bepaald ogenblik verklaard dat jongeren de school saai vinden, dat we daarop moeten inspelen, dat de school niet saai mag zijn. Nochtans hebben leraren niet de opdracht om amusement te brengen. Er moet meer worden ingezet op kennisoverdracht. Kennisoverdracht is belangrijk. Dan gaat het niet alleen over het spreken en de theorie, maar

ook over de maatschappelijke taalvaardigheid. Leerlingen moeten eerst de kennis hebben vooraleer de maatschappelijke taalvaardigheid kan worden gestimuleerd. Minister, het zal ons niet mogen verbazen als blijkt dat we in de volgende PISA-peiling opnieuw wegzakken. Kennisoverdracht is belangrijk, net als het stimuleren van leescultuur. Dat wil ik blijven benadrukken.

De voorzitter: Mevrouw Vermeiren heeft het woord.

Mevrouw Goedele Vermeiren: Die resultaten zijn niet heel slecht, maar alles kan beter. We hebben hier niet zo heel lang geleden een discussie gehad over het gebruik van het algemeen Nederlands als gesproken taal. Iedereen ging ervan uit dat dit zeer belangrijk is. Ook de geschreven taal is echter heel belangrijk. Het lezen, begrijpen en synthetiseren van teksten is heel belangrijk voor onze studenten, niet alleen op maatschappelijk vlak, maar ook voor de omgang met het 'zijn' en literatuur en wat dan ook. Ik begrijp dat op dat vlak de eindtermen anders zijn, maar dat de maatschappelijke eindtermen dezelfde zijn.

Mevrouw Van Steenberge heeft al enkele elementen aangehaald. Een stimulerende leeromgeving is heel belangrijk. Dat lijkt me logisch. Ik heb eens gelezen dat gewoon al het feit dat er boeken in huis zijn, een kind stimuleert om een taal te leren, om te leren. Ik heb hier ook gehoord dat de thuistaal toch nog altijd belangrijk is. Inderdaad. Ik verwijs ook naar die actuele vraag van vorige week. Wat is nu de waarheid ter zake? In dat licht is er de talennota die op ons afkomt. We zijn daar zeer benieuwd naar. We kijken daarnaar uit. In een van de aanbevelingen wordt het herwerken van het taalbeleid geopperd, maar in de aanbevelingen staat ook dat dit zou kunnen via de lerarenopleiding. Ik verwijs naar het leerkrachtenloopbaanpact. Ook hebben de aanbevelingen het over de nascholing: moeten leerlingen niet via die weg worden gestimuleerd om het Nederlands te gebruiken? Als ik me goed herinner, was er een onderzoek naar nascholing en het bijwonen van nascholing door leerkrachten beloofd voor eind februari, eind maart. Daar kijken we nog altijd naar uit.

Minister, ik ben blij dat u zegt dat de lat niet lager mag worden gelegd. Dat zou inderdaad een verkeerd signaal zijn. Die lat moet blijven liggen waar ze ligt. We moeten inderdaad proberen om al die leerlingen op te tillen tot dat niveau. Ik heb ook begrepen dat dit zal worden opgevolgd. Ik kijk ook uit naar de timing daarvan.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Mevrouw Vermeiren heeft al een aantal punten vermeld. Ik ben het er volledig mee eens dat de eindtermen niet mogen worden verlaagd. Integendeel, dat niveau moet voor alle leerlingen hetzelfde zijn. Dat geldt zelfs voor die groep die dat misschien nog het meest nodig heeft, maar dan moeten we bekijken hoe ook die groep die eindtermen kan halen. Minister, u hebt het aangehaald: het zijn precies de kinderen uit de laagste sociaal-economische gezinssituaties die daar misschien het meest nood aan hebben.

De inbreng van de leescultuur, de moedertaal, andere talen: we zullen dat in de loop van de komende weken bekijken. Ook de talennota zal worden bediscussieerd. Ik kijk daarnaar uit. Er is sprake van een aantal studies die informatie kunnen opleveren om hier een aantal keuzes te maken voor de toekomst.

De heer Pascal Smet: Ik ben de timing nog aan het bekijken. Ik geef geen timing meer.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■